

Phẩm 3: KHÔNG THỂ NGHĨ BÀN

Bấy giờ, Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Con xin hỏi, mong Như Lai giải đáp cho.

Phật bảo Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi:

–Tùy ý ông hỏi.

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi hỏi Phật:

–Thưa Thế Tôn! Vì sao Như Lai vào Niết-bàn?

Phật đáp:

–Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Ta không vào Niết-bàn. Vì sao? Vì do chúng sinh. Này Văn-thù-sư-lợi! Ví như ngọc lưu ly trong suốt, không cấu bẩn, nếu để nó vào chỗ có các vật trắng, xanh, vành, đỏ thì ngọc lưu ly ấy sẽ tùy theo màu sắc của vật đó. Lưu ly tuy vô tâm, nhưng nó làm cho người thấy sắc khác nhau.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Như Lai cũng lại như vậy. Nếu có chúng sinh thấy Như Lai vào Niết-bàn, hoặc chuyển pháp luân, hoặc hàng phục các ma, hoặc hiện thần thông, hoặc đại tiểu tiện, hoặc ăn, hoặc ngủ, hoặc đi, hoặc cười. Đó là tùy theo ý của chúng sinh, thấy Như Lai như vậy.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Như hư không, không có sắc, nhưng sắc lại hiện ra trong đó. Hư không không nắm bắt được, nhưng nắm bắt được các sắc. Hư không không có ý nhưng lại sinh nhớ tưởng. Hư không không có xứ sở, nhưng có xứ sở là vì chúng sinh. Hư không không rơi rớt, nhưng rơi rớt lại nương vào hư không. Pháp thân của Như Lai không phải là thân uế, không phải là thân máu thịt, mà là thân kim cang, thân không hủy hoại được. Thân không thể phá, thân không thể ví dụ, nhưng lại có khả năng hiện ra được tất cả các sắc, dùng thân trí tuệ kim cang hiện ra thân tan hoại.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Nếu Phật không vào Niết-bàn thì thế gian không biết Phật là Pháp thân, vì không phải kim cang thì bị hư nát, còn như kim cang thì không bị hư nát. Vì sao? Vì thân tuệ của Như Lai hiện ra Niết-bàn, chứ không phải là Niết-bàn thật, cho nên nói vào Niết-bàn chỉ là phương tiện.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Niết-bàn có nhiều nghĩa:

Lớn chẳng phải là Niết-bàn, gọi là Niết-bàn tức vô thức. Niết-

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

bàn của Đại thừa gọi là Đại Bát Niết-bàn.

Niết-bàn nhỏ là Niết-bàn của hàng Duyên giác, Thanh văn.

Lớn chẳng phải là Niết-bàn, vì Niết-bàn như hư không.

Nhỏ là nghiệp của mình chứ không phải là nghiệp của người khác. Vì thế nên nói là Niết-bàn nhỏ. Niết-bàn là nghĩa thấp, ta nói chết là Niết-bàn. Nhưng Như Lai không chết. Vì sao? Vì Thanh văn hãy còn không sinh, già, chết, không lo sầu, khổ não, huống nữa là Pháp thân của Như Lai, là thân không thể nghĩ bàn, thân không sinh, thân không diệt, thân không thể thiêu đốt được. Chư Thiên ở cõi trời Trường Thọ thấy Như Lai nhập Niết-bàn liền cảm thương luyến tiếc, nên ra sức tạo nhân duyên gieo trồng Bát-nhã ba-la-mật, cũng ra sức tạo nhân duyên gieo trồng nhân Thanh văn, Duyên giác và Bồ-tát.

Đức Phật liền nói kệ:

*Như Lai thân kim cang
Ngày nay đã hư hoại
Thân này còn tan rã
Huống gì sức suy mòn.
Do đó sinh luyến thương
Để mau đạt Pháp thân
Vì vậy nên Như Lai
Thị hiện tướng Niết-bàn.
Như Lai thân diệu pháp
Chẳng phải pháp thấy nghe
Không sinh cũng không diệt
Không thể nghĩ bàn được.*

Trong chúng hội, lúc ấy có Bồ-tát Đại Ý, cũng liền nói kệ:

*Như Lai không Niết-bàn
Niết-bàn chẳng Như Lai
Chẳng phải tâm ý thức
Vì lìa tướng hữu, vô.
Nếu người thấy Mâu-ni
Vĩnh viễn lìa sinh tử
Thành tựu không chỗ chấp
Vì không vướng kia đây.*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Nếu Như Lai không có tâm ý thức thì làm thế nào để thực hiện việc độ chúng sinh? Chúng sinh đời vị lai sẽ có mối nghi này.

Phật bảo Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi:

–Như hư không không có tâm ý thức, nhưng lại là chỗ ở của tất cả chúng sinh. Bốn đại không có tâm ý thức nhưng lại là nơi nương tựa của tất cả chúng sinh. Mặt trời, mặt trăng không có tâm ý thức, nhưng lại chiếu sáng cho tất cả chúng sinh. Cây cối không có tâm thức nhưng có thể cung cấp cho chúng sinh những hoa và quả.

Như vậy, này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Có ngọc ma-ni được gọi là Tùy theo ý của tất cả chúng sinh, được sinh sản từ trong biển, người ta đem đặt trên cột cờ, tùy theo sự mong muốn của chúng sinh mà nó tuôn ra nào là vàng, bạc, lưu ly, trân châu và các vật khác để nuôi dưỡng mạng sống của con người được lâu dài. Ngọc ma-ni không có tâm ý thức, nhưng lại tùy theo ý muốn của chúng sinh không có tổn giảm. Nếu thế gian này bị tiêu sạch, thì ngọc sẽ đi đến một phương khác. Hạt châu nếu chưa bị rơi mất thì biển cả không bị khô cạn.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Như Lai cũng như vậy. Làm việc cho tất cả chúng sinh nhưng Như Lai không diệt. Vì sao? Vì Như Lai không tâm, ý, thức.

Đức Phật liền nói kệ:

*Phật không tâm ý thức
Làm tất cả các việc
Như Lai không nghĩ bàn
Người hãy tin như vậy.*

Lúc đó, Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi ca ngợi Đức Như Lai bằng kệ:

*Con lễ tất cả Phật
Điều Ngự không ai bằng
Ứng thân và Pháp thân
Cũng lễ nơi tháp Phật.
Nơi dẫn sinh, thành đạo
Nơi pháp luân, Niết-bàn*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Nơi đi, đứng, nằm, ngồi
Tất cả con đều lễ.
Chư Phật không nghĩ bàn
Pháp mâu cũng như vậy
Thâm tín và quả báo
Cũng không thể nghĩ bàn.
Nay đem bài kệ này
Ca ngợi Đức Như Lai
Trong ngàn vạn ức kiếp
Không đọa vào nẻo ác.*

Phật liền khen Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi:

–Lành thay! Lành thay! Như Lai là không thể xưng lường,
không thể nghĩ bàn.

Rồi Phật nói kệ:

*Phật sinh dòng Cam Giá
Diệt rồi không sinh lại
Nếu ai quy y Phật
Không sợ khổ địa ngục.
Phật sinh dòng Cam Giá
Diệt rồi không sinh lại
Người nào quy y Phật
Không sợ khổ ngã quỷ.
Phật sinh dòng Cam Giá
Diệt rồi không sinh lại
Nếu ai quy y Phật
Khỏi sợ khổ súc sinh.*

M